

ВПЛИВ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ РЕФОРМИ НА РОЗПОДІЛ ВЛАДНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ В УКРАЇНІ

ас. Котенко Н.В., студент Коряк Т.О.

Україна - держава з перехідною економікою обов'язково повинна провести реформування адміністративно-територіальний устрій. Ця реформа спрямована на те, щоб звільнити місцеве самоврядування від контролю центру і досягти високого рівня соціально-економічного розвитку і громадянського суспільства. Спираючись на досвід зарубіжних держав, Україні потрібно рухатися тим же шляхом, що і інші європейські держави.

Зараз в Україні територіальний поділ має трирівневий характер. Найвищий рівень поділу охоплює Автономну Республіку Крим, 24 області та 2 міста з особливим статусом (Київ та Севастополь). Другий рівень територіального поділу – це 490 районів та 118 районів в містах. На найнижчому рівні територіального поділу знаходяться майже 30 тисяч місцевостей різного статусу, в тому числі 458 міст.

Реформування системи управління державою та територіального устрою відбувається з метою надання реальної можливості для людини отримати максимальну кількість послуг від органів влади на кожному рівні управління. Саме людина та задоволення її потреб повинні опинитися в центрі уваги влади, яка для ефективної реалізації покладених на неї функцій отримує необхідні повноваження і, у той же час, буде нести всю повноту відповідальності за втілення в життя цих функцій.

Незважаючи на передбачені Конституцією та законами України права місцевих громад на самоврядування та відповідні повноваження, на практиці місцеві ради не виконують покладені на них функції, а їх реалізація перекладається на місцеві державні адміністрації, які не здатні повною мірою представляти інтереси місцевих громад, тобто фактично порушується право громадян на самоврядність.

Проект реформи в Україні визначає, що без змін залишиться поділ найвищого рівня. На рівні району замість теперішніх 490 районів та 18 районів в містах планується створення 160 – 180 районів. Населення району буде нараховувати біля 270 тисяч осіб.

Найсуттєвіші зміни охоплять базовий рівень територіального поділу. Замість існуючих на даний момент 30 тисяч територіальних одиниць буде утворено 1400 – 1450 громад, які включатимуть велике місто або кілька (кільканадцять) місцевостей.

Модель побудови нової громади визначається як соціально-економічна. Громади будуватимуться навколо осередку економічної активності (і в той же час головного місця праці навколишнього населення).

Тобто, органи місцевого самоврядування первинного рівня перетворюються на органи публічної влади з відповідними повноваженнями по наданню всього спектра громадських та управлінських (адміністративних) послуг громадянам і юридичним особам на всій території відповідної адміністративно-територіальної одиниці. Відповідно, до компетенції органів місцевого самоврядування більш високого територіального рівня мають бути віднесені лише ті питання, які зачіпають інтереси населення району, області в цілому або не можуть бути вирішені на низовому рівні, а до компетенції органів виконавчої влади включаються питання, які вимагають централізованого керівництва.

Фінанси громад первинного рівня будуть спрямовуватися на соціальне забезпечення; початкові та середні школи; охорона здоров'я та первинна медична допомога; використання землі, природних ресурсів та охорона довкілля; дозвілля та культурна робота; благоустрій, утримання доріг, вулиць, парків тощо; рятувальна служба, в тому числі пожежні підрозділи, цивільна оборона; громадський транспорт; технічний сервіс.

Коштами районних органів місцевого самоврядування будуть фінансуватися питання організації надання спеціалізованої стаціонарної медичної допомоги, організації стоматологічного обслуговування, психіатричної медицини; підготовки молодшого медичного персоналу; навчання і підготовки спеціалістів в коледжах; організації і утримання місцевої міліції; утримання доріг районного значення і транспортного обслуговування, а також театральної і музичної діяльності.

Для кожного рівня органів місцевого самоврядування та місцевих органів виконавчої влади закон обов'язково має встановити перелік повноважень, які не можуть бути вилучені, передані або делеговані іншим органам. Обов'язково потребує законодавчого визначення перелік питань, які вирішуються безпосередньо територіальними громадами (наприклад, визначення меж громадських зон відпочинку, парків тощо).

В ході проведення адміністративної реформи та трансформації адміністративно-територіального устрою має відбутися перерозподіл повноважень між центральними і місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування на користь останніх з метою наближення надання державних та громадських послуг безпосередньо до їх споживачів, а також розвантаження центральних органів виконавчої влади від невластивих для них функцій оперативного господарського та соціального управління і створення умов для проведення більш ефективної політики у вирішенні питань загальнодержавного значення, здійснення цілеспрямованої стратегії соціально-економічного розвитку країни, яка б забезпечила конкурентні переваги нашої держави у міжнародному співтоваристві.